

РЕШЕНИЕ

№ 26874

гр. София, 12.12.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 53 състав,
в публично заседание на 12.11.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Величкова

при участието на секретаря Валентина Христова, като разгледа дело номер **4828** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по жалба на Ф. Т. А., депозирана чрез адв. К. Б.-Т., против Заповед № РСР24-РД09-158/10. 04. 2024 г. на кмета на район „С.“ при Столична община. С посочения акт е постановен отказ да се измени предходна заповед с № РСР22-РА50-145/20. 09. 2022 г. на същия административен орган, в частта ѝ относно кръга на наследниците на К. А. М. и включването на жалбоподателката в него.

В жалбата са изложени подробни доводи за незаконосъобразност на оспорения административен акт, като се иска неговата отмяна.

В съдебното заседание жалбоподателката се представлява от адв. Б., която поддържа жалбата и моли същата да бъде уважена.

Ответникът - кметът на район „С.“ при Столична община, редовно призован, не се явява и не изпраща процесуален представител.

Заинтересованата страна - С. К. С. се представлява от адв. М., която изразява становище за неоснователност на жалбата и моли за нейното отхвърляне.

Административен съд - София град, като обсъди становищата на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Съгласно Заповед № РС22-РА50-145/20. 09. 2022 г. на кмета на район „С.“ - СО на основание чл. 16, ал. 6 от ЗУТ е определен на наследниците на К. А. М., роден на 13. 04. 1913 г. и починал на 14. 08. 1958 г., оставил наследници: 1. М. Г. М. - съпруга, починала на 13. 06. 2006 г., 2. С. К. С. - дъщеря и 3. В. К. М. - син, починал на 06. 03.

1985 г., оставил наследници според Заповед № РСР22-РА50-145/20. 09. 2022 г. на Кмета на район „С.“- СО- С. К. С. /сестра/, собственици на бивш поземлен имот с идентификатор № 68134.502.819 по КKKP – урегулиран поземлен имот УПИ III-502.819, отреден за „За производство, складове, офиси и търговия“, кв. 10, нанесен в КKKP на [населено място] като имот с идентификатор № 68134.502.4094 с площ от 2403 кв.м.

Жалбоподателката Ф. Т. А. не е включена в посочената заповед.

Ф. Т. А. е подала заявление с вх. № РСР22-КД00-164-1/21. 03. 2024 г. до район „С.“- СО с искане за допълване на Заповед № РСР22-РА50-145/20. 09. 2022 г. в частта, отнасяща се до наследниците на К. А. М. и включването ѝ в кръга на наследници. Приложила е удостоверение за наследници, съгласно което е посочена за наследник на В. К. М., починал на 06. 03. 1985 г. в качеството на негова съпруга, а той е посочен за наследник на К. А. М., в качеството му на негов син.

С оспорената Заповед № РСР24-РД09-158/10. 04. 2024 г. кметът на район „С.“ при Столична община е отказал изменението на Заповед № РС22-РА50-145/20. 09. 2022 г. в частта, отнасяща се до наследниците на К. А. М. и включването на Ф. Т. А. в кръга на наследници.

Административният орган е приел, че при издаването на Заповед с № РСР22-РА50-145/20. 09. 2022 г. на кмета район „С.“- СО наследниците на К. А. М. са определени въз основа на Удостоверение за наследници изх. № УГ01-7083/23. 06. 2022 г. на район „Н.“- СО, издадено на основание чл. 9а от Закон за наследството /ЗН/, в което удостоверение Ф. Т. А. не е включена.

При така установената фактическа обстановка, настоящият съдебен състав обосновава следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК срещу индивидуален административен акт, който подлежи на съдебен контрол, и от активно легитимирана страна, чиито права и законни интереси са засегнати от издаването му.

Разгледана по същество, същата е основателна.

Съдът, като прецени оспорения акт, съобразно чл. 168, ал. 1 от АПК, приема, че същият е издаден от компетентен орган – кмета на район „С.“, в кръга на правомощията му, предоставени му от кмета на Столична община по делегация със Заповед № СОА21-РД09-455/22. 03. 2021 г. /т. 5.1/ във вр. с чл. 46, ал. 4 от ЗУТ и предвид териториалната му компетентност. Доколкото в разпоредбата на чл. 16, ал. 6 от ЗУТ не се съдържат специални изисквания относно форма и реквизити, настоящият състав приема, че приложение следва да намерят общите изисквания, императивно предвидени с разпоредбата на чл. 59 от АПК. Заповедта е издадена в писмена форма, като от посочените в нея фактически и правни основания стават ясни фактите, от които административният орган черпи упражненото от него публично субективно право, респективно не са налице пороци по това основание, които да обосноват незаконосъобразност на оспорения административен акт. С оглед на изложеното, при издаване на процесната заповед не са допуснати съществени нарушения на административно производствените правила, които да са довели до ограничаване правото на защита на жалбоподателя.

Спорният по делото въпрос касае чл. 9а от ЗН и приложението му в настоящия случай. Именно на основание тази разпоредба и с оглед представеното от заинтересованата страна С. К. С. удостоверение за наследници за земеделска земя

по чл. 9а от ЗН са издадени заповед по чл. 16, ал. 6 от ЗУТ с № РСР22-РА50-145/20. 09. 2022 г. на кмета на район „С.“ при Столична община, съгласно която жалбоподателката не е включена в кръга на наследниците на К. А. М., както и оспорената в настоящото производство Заповед № РСР24-РД09-158/10. 04. 2024 г. на същия орган.

Съгласно чл. 9а от ЗН, когато към открито наследство се възстановява собственост върху имоти, одържавени или включени в трудовокооперативни земеделски стопанства или в други образувани въз основа на тях селскостопански организации, наследниците на последващ съпруг не наследяват, ако той е починал преди възстановяване на собствеността и от брака му с наследодателя няма родени или осиновени деца.

В правомощията на настоящия съдебен състав не е извършване на преценка дали Ф. Т. А. е наследник на К. А. М. - този въпрос е от компетентността на общия съд. Административният съд следва да установи дали органът е приложил правилно материалния закон - в случая чл. 9а от ЗН и по-конкретно дали по отношение на жалбоподателката намира приложение хипотезата на „последващ съпруг“.

Относно към настоящия казус е ТР № 1/04. 11. 1998 г. по т.д. № 1/98 г. на ОСГК на ВКС, в което са разгледани спорни въпроси по приложението на чл. 9а, чл. 90а и чл. 91а от ЗН.

В закона липсва легално определение и в него не се сочи юридическият факт, по отношение на който съпругът се явява "последващ". Затова логиката налага тълкуване на разпоредбата в смисъла "последващ съпруг" да се свърже с момента на одържавяването на имотите. Щом бракът е сключен преди одържавяването, макар и тогава да е съществувал режим на разделност на имуществото на съпрузите, се предполага, че съпругът, който е бил в брак с наследодателя, има принос в придобиването им. Справедливостта изисква неговите наследници да наследят. При положение, че бракът е сключен след одържавяването и съпрузите са починали преди възстановяването, такъв принос не може да има. Затова във втория случай от морална гледна точка е оправдано да се отрече правото на наследяване на наследниците на "последващия съпруг", когато от брака няма деца. При това положение, при възстановяването на собствеността, тя се запазва за лицата, с които наследодателят е имал роднинска връзка. Следователно "последващ съпруг" по смисъла на чл. 9а от ЗН е този, който е сключил брак с наследодателя - собственик след одържавяването на имотите или включването им в ТКЗС или други образувани въз основа на тях селскостопански организации.

В случая обаче, видно от доказателствата по делото, Ф. Т. А. е преживяла съпруга не на починалия собственик, каквато е хипотезата на закона, а на сина му В. К. М. и в това си качество тя фигурира в удостоверението за наследници на В. М..

На следващо място, съгласно посоченото тълкувателно решение, с разпоредбите на чл. 9а, чл. 90а и чл. 91а от ЗН са създадени специални правила за наследяване на реституционните имоти, когато собствеността се възстановява, след като наследството е вече открито. Те представляват новооткрито наследство, защото правото на наследяване за тях се поражда в по-късен момент - този, който е посочен в съответния закон. Според ВКС разпоредбата на чл. 9а от ЗН има действие само за имоти индивидуална собственост на наследодателя /в случая К. А. М./ и не се прилага, когато се открива наследство на наследник на съпруга-собственик.

Поради това чл. 9а от ЗН ще намери приложение единствено при наличието на

следните кумулативни предпоставки:

1. Гражданският брак да е сключен след одържавяване на имотите или включването им в ТКЗС и други селскостопански организации.
2. Съпругът да е преживял съпруга-собственик.
3. От брака да няма родени или осиновени деца.
4. Последващият съпруг да е починал преди възстановяването на собствеността.

От изложеното следва, че в конкретния случай нормата на чл. 9а от ЗН е неприложима, тъй като тя се отнася само за брака на лицето, което е собственик на имотите, които са одържавени - К. А. М., но не и за брака на неговите наследници. Освен това разпоредбата предполага така нареченият „последващ съпруг“ да е починал преди възстановяване на собствеността и от брака да няма деца. Видно от приложеното удостоверение за наследници, К. А. М. има деца - С. К. С. и В. К. М., както и съпруга - М. Г. М..

Отново в ТР № 1 от 04. 11. 1998 г. на ОСГК на ВКС изрично е посочено към кой момент трябва да се определи кръгът на законните наследници на възстановената собственост върху имоти, одържавени или включени в ТКЗС. Понятието "новооткрито наследство" е употребено в чл. 91а от ЗН, без да е дефинирано, но несъмнено то се отнася и до разпоредбите на чл. 9а и 90а от ЗН, също уреждащи начина на наследяване на имоти, които поради одържавяването им не са били в патримониума на наследодателя. Чл. 1 от ЗН посочва, че наследството се открива в момента на смъртта и в последното местожителство на умрелия. Препращането на чл. 91а от ЗН към чл. 1 от ЗН налага извода, че към откритото наследство се прибавят и тези имоти, защото принадлежат на наследодателя.

Получава се хипотеза, при която възниква право на наследяване на имоти, които не са били в патримониума на наследодателя при откриването на наследството. Това ново положение е породило необходимостта законодателно да бъдат уредени правилата за наследяване на възстановените имоти и поради това е създадена фикцията "новооткрито наследство". С нея се обособява възстановената собственост в отделен обект за наследяване, за който ще се прилагат специално създадените правила, без да се променят времето и мястото на откриване на наследството, а оттам и кръгът на наследниците.

Ето защо неправилно в оспорената заповед е направен извод, че тъй като годината на смъртта на В. К. А. предхожда годината на възстановяване на земеделските земи, то те не са били в неговия патримониум, поради което незаконосъобразно е отказано поисканото изменение и включването на Ф. Т. А. в кръга на наследниците.

В заключение съдът приема, че Ф. Т. А. няма качеството на „последващ съпруг“, нито е наследник на последващ съпруг, поради което административният орган при издаване на оспорената заповед неправилно е приложил разпоредбата на чл. 9а от ЗН. Горните съображения мотивират настоящия съдебен състав да приеме подадената жалба за основателна, поради което административният акт следва да бъде отменен, а преписката да се върне на кмета на район „С.“ при Столична община за ново произнасяне, съобразно указанията по тълкуване и прилагане на закона, дадени в настоящото решение.

При този изход на спора и с оглед своевременно заявеното от страна на жалбоподателя искане за присъждане на разноски по делото следва да му се присъдят такива в доказвания размер от 940 /деветстотин и четиридесет/ лева, представляващи заплатена държавна такса в размер на 10 /десет/ лева и адвокатско възнаграждение в

размер на 930 /деветстотин и тридесет/ лева, съгласно договор за правна защита и съдействие /л. 79 от делото/.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК Административен съд София-град, 53-ти състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № РСР24-РД09-158/10. 04. 2024 г. на кмета на район „С.“ при Столична община.

ВРЪЩА преписката на кмета на район „С.“ при Столична община за ново произнасяне, съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на Ф. Т. А. сумата от 940 /деветстотин и четиридесет/ лева, представляваща направените по делото разноски.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕПИСИ от решението да се изпратят на страните.